

Bruksela, 3 lipca 2026 r.
(OR. en)

11125/26

ECOFIN 915
UEM 319
SOC 444
EMPL 246
COMPET 859
ENV 835
EDUC 301
ENER 457
JAI 895
GENDER 132
JEUN 175
SAN 533
EIB
ECB

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	ZALECENIE RADY w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Cypru

Delegacje otrzymują w załączeniu wspomniany wyżej projekt zalecenia Rady, w wersji zmienionej i uzgodnionej przez różne komitety Rady oraz sfinalizowanej przez Komitet Ekonomiczno-Finansowy, oparty na wniosku Komisji COM(2026) 213 final.

ZALECENIE RADY

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Cypru

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97¹, w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie (UE) 2024/1263 określa cele ram zarządzania gospodarczego, jakimi są wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom budżetowym. Rozporządzenie stanowi, że Rada i Komisja prowadzą wielostronny nadzór w kontekście europejskiego semestru zgodnie z celami i wymogami określonymi w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Europejski semestr obejmuje, w szczególności, formułowanie zaleceń dla poszczególnych krajów i nadzór nad ich wdrażaniem.
- (2) W dniu 25 listopada 2025 r. Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Cypru na 2026 r. Tego samego dnia, działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2026 r., w którym nie wskazała Cypru jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro², zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii Europejskiej oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2026 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro w dniu 21 kwietnia 2026 r., a wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu i zalecenie w sprawie kapitału ludzkiego – w dniu 9 marca 2026 r.
- (3) W dniu 29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała Kompas konkurencyjności – strategiczne ramy mające na celu zwiększenie globalnej konkurencyjności Unii w ciągu najbliższych pięciu lat. Wskazano w nim trzy wymogi transformacyjne, tzn. innowacje, dekarbonizację i konkurencyjność oraz bezpieczeństwo, które stanowią podstawowe filary zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Odkąd opublikowano Kompas konkurencyjności, jest on wykorzystywany jako podstawa prac w ramach europejskiego semestru, co pozwala zapewnić spójność polityk gospodarczych państw członkowskich ze strategicznymi celami UE i stworzyć jednolite podejście do zarządzania gospodarczego, które wspiera zrównoważony wzrost, innowacje i odporność w całej Unii.

² Dz.U. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2026/2434/oj>.

- (4) W 2026 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega równolegle z ostatnim etapem wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF)³. Plany odbudowy i zwiększania odporności (RRP), wraz z finansowaniem w ramach polityki spójności, mają zasadnicze znaczenie dla realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ w planach tych miały znaleźć się rozwiązania umożliwiające skuteczne sprostanie wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich cyklach lub znacznej części tych wyzwań, a w programach finansowanych w ramach europejskiej polityki spójności wymagano uwzględnienia zaleceń dla poszczególnych krajów. W związku ze zbliżającym się zakończeniem funkcjonowania RRF niezwykle ważne jest utrzymanie reform i inwestycji wspieranych i realizowanych w ramach RRF, w szczególności tych, które przyczyniają się do sprostania wyzwaniom wskazanym w zaleceniach dla poszczególnych krajów, a także wykorzystanie tych reform i inwestycji jako podstawy do dalszych działań.
- (5) W dniu 3 czerwca 2026 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2026 r. dotyczące Cypru. Oceniała w nim postępy Cypru we wdrażaniu zaleceń dla tego kraju z 2025 r. oraz podsumowała realizację RRP przez Cypr. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoi Cypr. Oceniono w nim również postępy Cypru we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności oraz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada, na podstawie oceny i zalecenia Komisji, przyjęła zalecenie w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Cypru⁴. Plan ten obejmuje lata 2025–2028 i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na okres czterech lat. Rada zaleciła następujące maksymalne stopy wzrostu wydatków netto: 6,0 % w 2025 r., 5,0 % w 2026 r., 5,4 % w 2027 r. oraz 4,3 % w 2028 r., co odpowiada maksymalnym skumulowanym stopom wzrostu obliczonym przez odniesienie do roku bazowego 2023, wynoszącym: 8,9 % w 2025 r., 14,3 % w 2026 r., 20,5 % w 2027 r. oraz 25,7 % w 2028 r.
- (7) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i jej reperkusje stanowią dla Unii Europejskiej wyzwanie egzystencjalne. Komisja zwróciła się do państw członkowskich, aby wystąpiły o uruchomienie w skoordynowany sposób krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu w celu wsparcia działań UE na rzecz szybkiego i znacznego zwiększenia wydatków na obronę⁵, a Rada Europejska pozytywnie odniosła się do tej propozycji w dniu 6 marca 2025 r. Państwa członkowskie nadal mogą, w dowolnym momencie do 2028 r., wystąpić z wnioskiem o uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia, jeżeli spełniają kryteria określone w art. 26 rozporządzenia (UE) 2024/1263.
- (8) W dniu 30 kwietnia 2026 r. Cypr przedłożył swoje roczne sprawozdanie z postępów za 2026 r.⁶ zawierające informacje na temat przestrzegania zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto oraz stanu realizacji reform i inwestycji ukierunkowanych na główne wyzwania wskazane w zaleceniach krajowych w ramach europejskiego semestru.

⁴ Zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Cypru (Dz.U. C, C/2025/639, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/639/oj>).

⁵ Komunikat Komisji, „Uwzględnianie wyższych wydatków na obronność zgodnie z paktem stabilności i wzrostu”, Bruksela, 19 marca 2025 r., C(2025) 2000 final.

⁶ Roczne sprawozdania z postępów za 2026 r. są dostępne na stronie: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (9) Wzrost realnego PKB w 2025 r. wyniósł 3,8 %, a inflacja HICP – 0,8 %. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. realny PKB wzrośnie o 2,3 % w 2026 r. i o 2,7 % w 2027 r., a inflacja HICP wyniesie 3,6 % w 2026 r. i 2,2 % w 2027 r.
- (10) Według danych Eurostatu⁷ nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych Cypru wzrosła z 4,1 % PKB w 2024 r. do 3,4 % PKB w 2025 r. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych do daty granicznej prognozy nadwyżka przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma wynieść 2,1 % PKB w 2026 r. i 2,5 % w 2027 r. Spadek nadwyżki w 2026 r. wynika głównie z wdrożenia ogólnej reformy podatkowej na początku roku. Wzrost nadwyżki w 2027 r. wynika przede wszystkim z wyższych dochodów podatkowych związanych z wygaśnięciem obniżonych stawek VAT na energię elektryczną i podstawowe towary, a także z ogólnie lepszych perspektyw wzrostu gospodarczego.
- (11) Z szacunków Komisji wynika, że w 2025 r. kurs polityki fiskalnej⁸, który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, był ekspansywny, na poziomie 1,8 % PKB. Prognozuje się, że w 2026 r. będzie on ekspansywny na poziomie 0,4 % PKB, a w 2027 r. – restrykcyjny, na poziomie 1,2 % PKB.
- (12) Według danych Eurostatu⁹ dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Cypru wzrósł z 62,7 % PKB na koniec 2024 r. do 55,0 % PKB na koniec 2025 r. Spadek wskaźnika zadłużenia w 2025 r. odzwierciedla przede wszystkim nadwyżkę pierwotną w wysokości 4,5 % PKB oraz wzrost nominalnego PKB, który jest ponad dwukrotnie szybszy niż wzrost płatności odsetkowych. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy relacja długu do PKB przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma zmniejszyć się do 50,4 % do końca 2026 r., a następnie do 45,5 % do końca 2027 r. Spadek wskaźnika zadłużenia w latach 2026 i 2027 odzwierciedla przede wszystkim nadwyżkę pierwotną w wysokości 3,3 % PKB w 2026 r. oraz 3,7 % PKB w 2027 r. Należy się również spodziewać, że w obu latach nominalny PKB będzie nadal rósł około dwukrotnie szybciej niż płatności odsetkowe.

⁷ Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22 kwietnia 2026 r.

⁸ Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

⁹ Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22 kwietnia 2026 r.

- (13) Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. łączne wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych na obronę na Cyprze wyniosły w 2025 r. 1,8 % PKB i przewiduje się, że w 2026 r. utrzymają się na tym samym poziomie.
- (14) Unia nadal stoi w obliczu ryzyka zakłóceń w dostawach energii i dużej zmienności cen, spotęgowanego napięciami geopolitycznymi, które wpływają na światowe rynki ropy naftowej i gazu. Doświadczenia z kryzysu energetycznego w latach 2022–2023 pokazały, że szeroko zakrojone i nieukierunkowane środki wiążą się z dużymi kosztami fiskalnymi i są nieefektywne pod względem społecznym i gospodarczym. Od wybuchu wojny na Bliskim Wschodzie w lutym 2026 r. Cypr przyjął środki polityki fiskalnej w celu złagodzenia wpływu wysokich cen energii na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa¹⁰. Obejmują one nieukierunkowane obniżki VAT na energię elektryczną (obowiązujące do marca 2027 r.) oraz obniżki akcyzy na paliwa (obowiązujące od kwietnia do czerwca 2026 r.), a także ukierunkowane dotacje dla rolników (w kwietniu i maju 2026 r.), dla linii lotniczych (od czerwca do września 2026 r.) oraz dla sektora turystyki (w kwietniu 2026 r.). Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. koszty fiskalne tych środków wyniosą około 0,1 % PKB w 2026 r. Według szacunków Komisji, gdyby środki te pozostały w mocy do końca 2026 r., ich koszty fiskalne wyniosłyby 0,3 % PKB w 2026 r.
- (15) Według obliczeń Komisji wydatki netto na Cyprze wzrosły o 9,6 % w 2025 r., a o 11,8 % w ujęciu łącznym w latach 2024 i 2025. Wzrost wydatków netto w 2025 r. przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 1,3 % PKB w ujęciu rocznym. Łącznie w latach 2024 i 2025 skumulowana stopa wzrostu wydatków netto również przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 1,0 % PKB w ujęciu łącznym. Jednocześnie, jak wskazano, sytuacja budżetowa w 2025 r. charakteryzowała się nadwyżką, a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzymywał się na poziomie poniżej 60 % PKB.

¹⁰ Odzwierciedla to sytuację w dacie granicznej prognozy Komisji z wiosny 2026 r. (4 maja 2026 r.).

- (16) Na podstawie obliczeń Komisji przewiduje się, że wydatki netto na Cyprze wzrosną o 7,4 % w 2026 r., a o 20,1 % w ujęciu łącznym w latach 2024, 2025 i 2026. Wzrost wydatków netto w 2026 r. przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 0,9 % PKB w ujęciu rocznym. Łącznie w latach 2024, 2025 i 2026 przewidywana skumulowana stopa wzrostu wydatków netto także przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 1,8 % PKB w ujęciu łącznym. Jednocześnie, jak wskazano, przewiduje się, że sytuacja budżetowa w 2026 r. będzie charakteryzowała się nadwyżką, a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniesie poniżej 60 % PKB i będzie dalej spadał.
- (17) Systematyczne, konkretne i terminowe angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślnie wdrażanie unijnych instrumentów finansowania, także w kontekście europejskiego semestru.
- (18) Wdrażanie programów polityki spójności, które obejmują wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oraz Funduszu Spójności (FS), przebiega na Cyprze w tempie szybszym od średniego poziomu UE, zarówno pod względem wyboru projektów, jak i płatności. Ważne jest utrzymanie obecnej dynamiki, a jednocześnie zmaksymalizowanie wpływu inwestycji w terenie. Cypr podejmuje już działania w ramach swoich programów polityki spójności, aby pobudzać konkurencyjność i wzrost. Niektóre obszary, w tym związane z gospodarowaniem odpadami oraz publicznym transportem miejskim, mogą jednak wymagać skuteczniejszych działań. Konieczne jest zapewnienie szybkiej i skutecznej realizacji nowych inwestycji wskazanych przez Cypr w przeglądzie śródkresowym funduszy polityki spójności, w szczególności inwestycji związanych z pięcioma priorytetami określonymi w rozporządzeniu w sprawie przeglądu śródkresowego¹¹.

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/1914 z dnia 18 września 2025 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródkresowego.

- (19) Cypryjski ekosystem badań naukowych i innowacji nadal charakteryzuje się niskim poziomem inwestycji w badania i rozwój, słabą waloryzacją wiedzy oraz ograniczonymi powiązaniami między badaniami naukowymi a przedsiębiorstwami. Pozytywnym aspektem jest przyjęcie ukierunkowanych – wspierających przedsiębiorstwa innowacyjne i typu start-up – inicjatyw w zakresie finansowania za pośrednictwem RRF i polityki spójności, a także niedawne przyjęcie przepisów dotyczących przedsiębiorstw typu spin-off. Utrzymują się jednak główne wąskie gardła, w tym brak kompleksowej długoterminowej strategii badań naukowych i innowacji, które ograniczają skuteczną komercjalizację wyników badań. Szybki rozwój sektora technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) stwarza możliwość wystąpienia efektów zewnętrznych dla szerszej gospodarki dzięki silniejszym powiązaniom z przedsiębiorstwami krajowymi i instytucjami badawczymi.
- (20) Dostęp do finansowania pozabankowego na Cyprze jest ograniczony, co hamuje rozwój przedsiębiorstw, dywersyfikację i wzrost wydajności. Kredyty bankowe nadal dominują w obszarze finansowania przedsiębiorstw, podczas gdy rynki kapitałowe są słabo rozwinięte, a poziom finansowania rynkowego jest jednym z najniższych w Unii. Chociaż niektóre inicjatywy w ramach RRF, takie jak cypryjski fundusz kapitałowy, uruchomiono w celu wsparcia alternatywnego finansowania – skala uruchomionego finansowania nadal jest ograniczona. W rezultacie wiele przedsiębiorstw, w szczególności młodych i innowacyjnych, napotyka trudności w dostępie do odpowiedniego finansowania. Poziom wiedzy finansowej jest nadal niski w porównaniu ze średnią unijną, co ogranicza zdolność i motywację gospodarstw domowych do angażowania się w zróżnicowane strategie inwestycyjne. Jednocześnie drugi filar systemu emerytalnego nadal jest słabo rozwinięty i bardzo rozdrobniony, co ogranicza jego rolę zarówno w zapewnianiu świadczeń emerytalnych, jak i w dostarczaniu kapitału długoterminowego. Wzmocnienie pracowniczych programów emerytalnych i zwiększenie udziału gospodarstw domowych w rynkach kapitałowych mogłoby zwiększyć dostępność finansowania długoterminowego i przyczynić się do skuteczniejszej alokacji oszczędności.
- (21) Cypr mierzy się z kilkoma wyzwaniami, które dotyczą ram regulacyjnych i administracyjnych. Podjęto pewne kroki, ale nadal istnieją przeszkody dla inwestycji. W przypadku projektów infrastrukturalnych nadal występują opóźnienia ze względu na długotrwałe procedury nabywania gruntów i postępowania o udzielenie zamówień, ograniczone zdolności administracyjne i wyzwania związane z koordynacją. Chociaż przyjęto środki mające na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych i poprawę usług dla inwestorów, konieczne są dalsze działania na rzecz zwiększenia efektywności, usprawnienia procedur i zmniejszenia fragmentacji regulacyjnej.

- (22) Cypr ma możliwość poprawy zarządzania przedsiębiorstwami państwowymi. Przedsiębiorstwa te odgrywają główną rolę w kluczowych sektorach gospodarki (m.in. energia elektryczna, telekomunikacja, gospodarka wodna, gospodarowanie ściekami oraz infrastruktura). Ład korporacyjny w tych przedsiębiorstwach nie spełnia jednak norm międzynarodowych, co przejawia się utrzymującymi się niedociągnięciami w zakresie rozliczalności, przejrzystości, procedur powoływania członków zarządu oraz brakiem jasnej polityki własności. Chociaż dzięki wprowadzeniu niezależnej rady doradczej poprawiono sytuację w zakresie powoływania członków zarządów przedsiębiorstw państwowych na podstawie osiągnięć, skuteczna realizacja niedawno przyjętego planu działania dotyczącego zarządzania przedsiębiorstwami państwowymi mogłaby pomóc sprostać tym wyzwaniom i poprawić wyniki przedsiębiorstw państwowych, wesprzeć ich modernizację oraz zwiększyć ich wkład w realizację strategicznych celów polityki, w tym zielonej i cyfrowej transformacji.
- (23) Cypr mierzy się z wyzwaniami związanymi z efektywnością swojego systemu wymiaru sprawiedliwości, obejmującymi długi czas rozstrzygania spraw, niski poziom cyfryzacji oraz opóźnienia w wykonywaniu wyroków. Realizacja niedawno przyjętej reformy mającej na celu przyspieszenie rozstrzygania niektórych spraw przez utworzenie sądów morskich i gospodarczych jest opóźniona i żaden z tych sądów jeszcze nie funkcjonuje. Postępy w cyfryzacji procesów sądowych, w tym kompleksowego systemu zarządzania sprawami i cyfrowych technologii nagrywania dźwięku, nadal są ograniczone, a wąskie gardła w egzekwowaniu przepisów utrzymują się, co negatywnie wpływa na pewność prawa i warunki inwestycyjne.
- (24) Cypr poczynił wprawdzie postępy w transformacji energetycznej, ale nadal istnieją poważne wyzwania. Cypr jest nadal w dużym stopniu uzależniony od paliw kopalnych, przy czym w 2024 r. ropa naftowa i produkty ropopochodne odpowiadały za 85,2 % zużycia energii brutto. Ponadto Cypr należy do państw o najwyższym poziomie zależności od importu energii w UE (87,7 % dostępnej energii brutto w 2024 r.). Działania na rzecz dywersyfikacji dostaw energii przez włączenie gazu ziemnego do koszyka energetycznego są utrudnione ze względu na utrzymujące się opóźnienia administracyjne w budowie terminalu przywozowego skroplonego gazu ziemnego (LNG) w Vasilikos. Działania na rzecz rozwoju połączeń międzysystemowych z państwami sąsiadującymi również utknęły w martwym punkcie. Opóźnienia w realizacji występują w szczególności w projekcie wielkiego podmorskiego połączenia międzysystemowego, którego celem jest zakończenie izolacji energetycznej Cypru. Wysoki poziom zależności zewnętrznych sprawia, że odnawialne źródła energii mają kluczowe znaczenie nie tylko dla dekarbonizacji gospodarki Cypru, lecz również dla poprawy bezpieczeństwa energetycznego i odporności w obliczu zewnętrznych wstrząsów energetycznych.

- (25) Cypr zwiększył produkcję energii ze źródeł odnawialnych, chociaż konieczne są dalsze działania na rzecz zwiększenia przepustowości sieci i instalacji magazynowania energii, aby ułatwić szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych. Moc zainstalowana źródeł energii słonecznej i wiatrowej znacznie wzrosła w 2025 r., zwiększając udział odnawialnych źródeł energii w koszyku energii elektrycznej do 27,4 %¹². Chociaż wprowadzono środki mające na celu ułatwienie i cyfryzację procedur wydawania pozwoleń, znaczne opóźnienia nadal wpływają na przyłączenie do sieci nowych elektrowni wytwarzających energię odnawialną. Cypr nie posiada funkcjonujących systemów magazynowania energii elektrycznej produkowanej bez użycia paliw kopalnych. Podczas gdy niektóre projekty są planowane w ramach planu rozwoju systemu przesyłowego, ich realizacja nadal jest na wczesnym etapie. Kontynuowano wdrażanie programów renowacji budynków pod kątem efektywności energetycznej, wspieranych w ramach RRF i polityki spójności, uzupełnionych środkami regulacyjnymi mającymi na celu pozyskanie finansowania prywatnego na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Zrównoważony transport pozostaje pilnym wyzwaniem, które jest potęgowane przez całkowite uzależnienie od transportu drogowego towarów. Konieczne są dalsze działania na rzecz rozwoju transportu publicznego, rozbudowy infrastruktury ładowania i zapewnienia zachęt finansowych dla zrównoważonej mobilności.
- (26) Cypr mierzy się z poważnymi i utrzymującymi się wyzwaniami środowiskowymi. Niedobór wody osiągnął poziom krytyczny, a wskaźniki eksploatacji wody słodkiej i wydajności wody plasują Cypr wśród państw osiągających najgorsze wyniki w UE. Pomimo działań w zakresie odsalania wody i unowocześnienia infrastruktury, w tym podejmowanych w ramach RRF i polityki spójności, inwestycje w infrastrukturę wodną nie były jak dotąd wystarczające, aby wyeliminować słabości systemowe związane z wodą pitną i oczyszczaniem ścieków. Podobnie wyniki w zakresie gospodarowania odpadami odbiegają od wartości docelowych UE; na przykład ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na mieszkańca na Cyprze należy do najwyższych w UE. Szereg środków przyjętych w ramach Planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym z 2021 r. i w ramach polityki spójności ma na celu ograniczenie ilości odpadów, poprawę sortowania odpadów i zwiększenie poziomu recyklingu, chociaż ich pełny potencjał nie został jeszcze wykorzystany. Poprawa zdolności administracyjnych władz lokalnych i regionalnych również ma kluczowe znaczenie dla wspierania planowania i koordynacji inwestycji w zakresie gospodarki wodnej i gospodarowania odpadami na całym Cyprze.

¹² Źródło: [Platforma na rzecz przejrzystości ENTSO-E \(https://transparency.entsoe.eu/\)](https://transparency.entsoe.eu/) (dostęp 09/04/2026).

- (27) Cypr nadal jest narażony na różne zagrożenia klimatyczne (tj. pożary lasów, powodzie, susze i erozję obszarów przybrzeżnych), które zagrażają różnorodności biologicznej, odporności społecznej i gospodarce tego kraju. Zaktualizowana krajowa strategia przystosowawcza na lata 2025–2050 nadal oczekuje na przyjęcie, co opóźnia podjęcie kluczowych działań. Ponadto przewidziany w strategii krajowej usprawniony system zarządzania mógłby zapewnić spójność i skuteczność ram instytucjonalnych regulujących przystosowanie się do zmiany klimatu i odporność na nią, ale jego ustanowienie również jest opóźnione. Dalsze działania, w tym wspierane w ramach polityki spójności, dotyczą rozwoju infrastruktury przeciwpowodziowej oraz zarządzania ryzykiem pożarów i ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi. Inwestycje Cypru w przystosowanie się do zmiany klimatu nie zaspokajają jednak rzeczywistych potrzeb.
- (28) Biorąc pod uwagę kluczową rolę kapitału ludzkiego w zwiększaniu konkurencyjności i strategicznej autonomii Unii, w 2026 r. Rada zaleciła państwom członkowskim podjęcie pilnych działań w celu sprostania wyzwaniom strukturalnym związanym z kapitałem ludzkim w dziedzinie umiejętności, edukacji i szkoleń i ograniczającym konkurencyjność. Zalecenia krajowe na 2026 r. skierowane do Cypru mogą przyczynić się do wdrożenia zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii.
- (29) Cypr mierzy się z kilkoma wyzwaniami, które dotyczą integracji kobiet i osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy oraz rozwiązywania problemów niedopasowania umiejętności i niedoborów siły roboczej. Chociaż rynek pracy na Cyprze pozostaje silny, czemu sprzyja stabilny wzrost gospodarczy, wskaźnik zatrudnienia przekracza krajowy cel na 2030 r., a bezrobocie dalej spada, ukierunkowane środki aktywizacji i aktywna polityka rynku pracy pozostają ograniczone pod względem zakresu i skuteczności, w szczególności w odniesieniu do kobiet i słabszych grup społecznych. Ponadto zdolności publicznych służb zatrudnienia pozostają ograniczone i skorzystałyby one na ściślejszym monitorowaniu, ocenie i proaktywnych działaniach informacyjnych, wspieranych przez zmodernizowane systemy informatyczne.

- (30) Cypr ma przestrzeń do dalszego podnoszenia jakości miejsc pracy. Pomimo niskiego poziomu bezrobocia i dynamicznego rynku pracy warunki pracy, w szczególności długie godziny pracy i stosunkowo wysoki odsetek nisko płatnych miejsc pracy w porównaniu ze średnią unijną, nadal stanowią problem, który w nieproporcjonalny sposób dotyka kobiety. Wpływ rodzicielstwa na wyniki zatrudnienia wśród kobiet, w połączeniu z ograniczonym dostępem do przystępnych cenowo i wysokiej jakości usług opieki, ogranicza rozwój kariery i przyczynia się do luki płacowej i emerytalnej między kobietami a mężczyznami. Chociaż niedawne inicjatywy polityczne, takie jak zachęty do zatrudniania i środki propagujące elastyczną organizację pracy, są krokami we właściwym kierunku, ich skuteczna realizacja, której towarzyszą wsparcie dla podejmowania wyższej jakości pracy, poprawa dostępu do szkoleń w sektorach o wysokim popycie i rozszerzenie usług opiekuńczych, może przyczynić się do zwiększenia uczestnictwa kobiet w rynku pracy i poprawy jakości miejsc pracy.
- (31) Cypr mierzy się z wyzwaniami związanymi z rozwojem kształcenia i szkolenia zawodowego, niskim poziomem uczestnictwa w kształceniu w dziedzinach STEM oraz słabymi wynikami w zakresie zapewniania umiejętności podstawowych. Przyczynia się to do utrzymującego się niedopasowania umiejętności i niedoborów siły roboczej, w tym w obszarach kluczowych dla zielonej i cyfrowej transformacji. Poziom uczestnictwa we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem zwiększył się dzięki środkom w ramach RRF, ale pozostaje poniżej unijnej wartości docelowej, co ogranicza zarówno wczesny rozwój umiejętności, jak i uczestnictwo w rynku pracy, podczas gdy w obszarze edukacji włączającej nadal występują poważne wyzwania, a młode uczące się osoby z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi nadal napotykają przeszkody w skutecznym uczestnictwie w kształceniu ogólnodostępnym.

- (32) W systemie ochrony socjalnej na Cyprze nadal istnieje przestrzeń do poprawy w kilku obszarach. Chociaż silny wzrost gospodarczy przyczynił się do ogólnego ograniczenia ubóstwa, ryzyko ubóstwa wśród osób starszych utrzymuje się znacznie powyżej średniej unijnej ze względu na nieadekwatne dochody emerytalne, w szczególności wśród osób, które osiągały niskie dochody w okresie aktywności zawodowej. Jednocześnie, pomimo podjętych kroków, brak kompleksowego, odpowiednio finansowanego i zintegrowanego systemu opieki długoterminowej w połączeniu z niedoborem pracowników oraz ograniczoną opieką domową i środowiskową utrudnia dostęp i spowalnia proces deinstytucjonalizacji. Ubóstwo energetyczne nadal budzi obawy pomimo pewnych ukierunkowanych środków, co świadczy o ograniczonym zasięgu i braku systematycznego monitorowania. Ponadto niedobór mieszkań socjalnych w połączeniu z wysokimi wskaźnikami zaległych płatności związanych z mieszkalnictwem nadal negatywnie wpływa na gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji, pomimo niedawno wprowadzonych systemów wsparcia i planowanego wzrostu podaży mieszkań.
- (33) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2026 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich RRP, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki gospodarczej strefy euro na 2026 r. W przypadku Cypru zalecenie 1 ma pomóc we wdrożeniu pierwszego, drugiego i trzeciego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 2 – we wdrożeniu czwartego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 3 – we wdrożeniu siódmego, dziewiątego i jedenastego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 4 – we wdrożeniu siódmego zalecenia dotyczącego strefy euro, a zalecenie 5 – we wdrożeniu piątego zalecenia dotyczącego strefy euro,

NINIEJSZYM ZALECA Cyprowi podjęcie w latach 2026 i 2027 działań mających na celu:

1. Przy uznaniu nadwyżki sektora instytucji rządowych i samorządowych na Cyprze, zapewnienie, by wydatki netto były zgodne z maksymalnymi stopami wzrostu zaleconymi przez Radę w dniu 21 stycznia 2025 r., w związku z istotnym odchyleniem od zalecanego pułapu wydatków netto odnotowanym w 2025 r. i prognozowanym przez Komisję na 2026 r. Zwiększenie ogólnych wydatków na obronę i bezpieczeństwo oraz gotowości obronnej i w zakresie bezpieczeństwa, a jednocześnie zapewnienie stabilności długu i efektywności wydatków, a także stopniowe dostosowywanie budżetu w celu utrzymania strukturalnie wyższych wydatków na obronę. Zapewnienie, aby środki wprowadzane w celu złagodzenia skutków wzrostu cen energii miały charakter tymczasowy, były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji lub zaspokojenie potrzeb przedsiębiorstw energochłonnych i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii oraz aby koszty fiskalne tych środków były zgodne ze zobowiązaniami wynikającymi z ram fiskalnych UE.
2. Zapewnienie ciągłości reform i inwestycji realizowanych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Utrzymanie tempa realizacji projektów w ramach programów polityki spójności, w stosownych przypadkach w oparciu o realokację środków na priorytety strategiczne i elastyczność uzgodnioną w kontekście śródkresowego przeglądu ram polityki spójności.
3. Wspieranie badań naukowych i innowacji przez sprzyjanie publicznym i prywatnym inwestycjom w badania i rozwój, zwiększanie synergii między badaniami naukowymi a przedsiębiorstwami oraz przyjęcie długoterminowej strategii w zakresie badań naukowych i innowacji ze wskaźnikami oraz wieloletnim finansowaniem. Ułatwienie dywersyfikacji gospodarki przez zapewnienie lepszego dostępu do alternatywnych produktów oszczędnościowych i instrumentów rynku kapitałowego, wzmocnienie systemu emerytur dodatkowych oraz zwiększenie wiedzy finansowej. Uproszczenie przepisów i zmniejszenie obciążeń administracyjnych. Poprawę ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwach państwowych przez środki na rzecz dalszej poprawy w zakresie powoływania członków zarządów na podstawie osiągnięć, a także stosowanie polityki dotyczącej rozliczalności i zarządzanie oparte na wynikach. Zwiększenie efektywności systemu wymiaru sprawiedliwości m.in. dzięki dalszej cyfryzacji procedur sądowych.

4. Zmniejszenie ogólnej zależności od paliw kopalnych i dalszą dywersyfikację dostaw energii, w szczególności przez rozwój połączeń międzysystemowych z krajami sąsiadującymi, zwiększenie skali finansowania na rzecz efektywności energetycznej, modernizację sieci elektroenergetycznych i instalacji magazynowania energii oraz rozwijanie zrównoważonej mobilności i transportu publicznego. Usprawnienie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarowania odpadami przez zwiększenie inwestycji w infrastrukturę, poprawę zdolności administracyjnych władz lokalnych, propagowanie zrównoważonych praktyk w zakresie korzystania z wód oraz rozszerzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych i opakowaniowych. Poprawę ram instytucjonalnych regulujących przystosowanie się do zmiany klimatu.
5. Rozwiązanie problemu niedoborów siły roboczej i propagowanie wysokiej jakości miejsc pracy przez zwiększenie uczestnictwa słabszych grup społecznych w rynku pracy, dalsze zwiększanie zdolności i atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego, propagowanie edukacji dorosłych, zwiększanie zdolności publicznych służb zatrudnienia oraz wzmacnianie aktywnej polityki rynku pracy. Dalsze zwiększanie uczestnictwa we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem, podnoszenie umiejętności podstawowych oraz zwiększanie udziału uczniów w dziedzinach nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM). Zwiększanie dostępności i zasięgu usług opieki długoterminowej, rozszerzenie kryteriów kwalifikowalności i ograniczenie wysokich opłat własnych. Poprawę ochrony socjalnej słabszych grup społecznych przez zapewnienie ukierunkowanego wsparcia gospodarstwom domowym dotkniętym ubóstwem energetycznym, zapewnienie adekwatnej wysokości emerytur minimalnych i zwiększenie dostępności przystępnych cenowo mieszkań oraz mieszkań socjalnych.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Rady

Przewodniczący / Przewodnicząca